

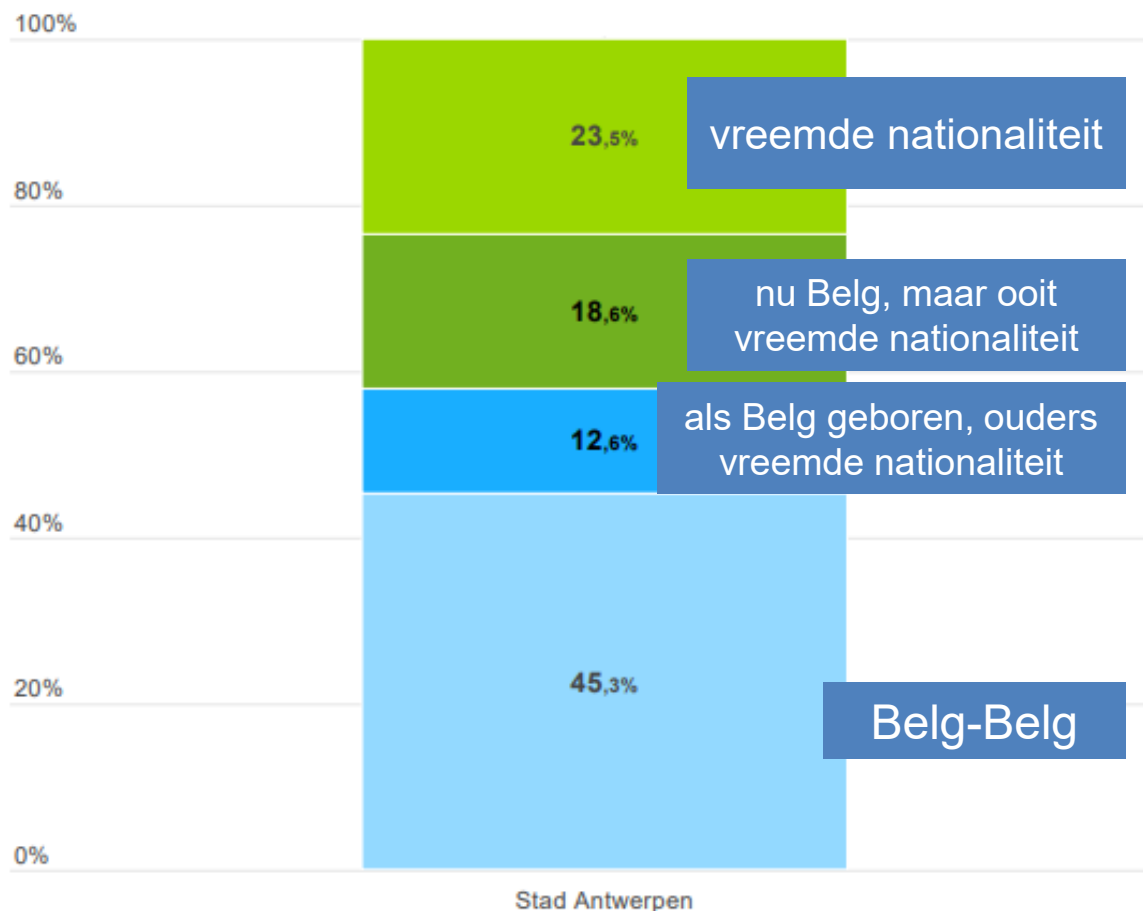

**Dialogoog en discussie
rond
uitdagende thema's
in de
superdiverse klas**

***AUHA – lunchcauserie
19/3/2024***

Hoeveel procent van de Antwerpenaren heeft 'wortels in migratie' (een niet-Belgische herkomst)? 54%

Herkomstgroepen in Stad Antwerpen, 2023

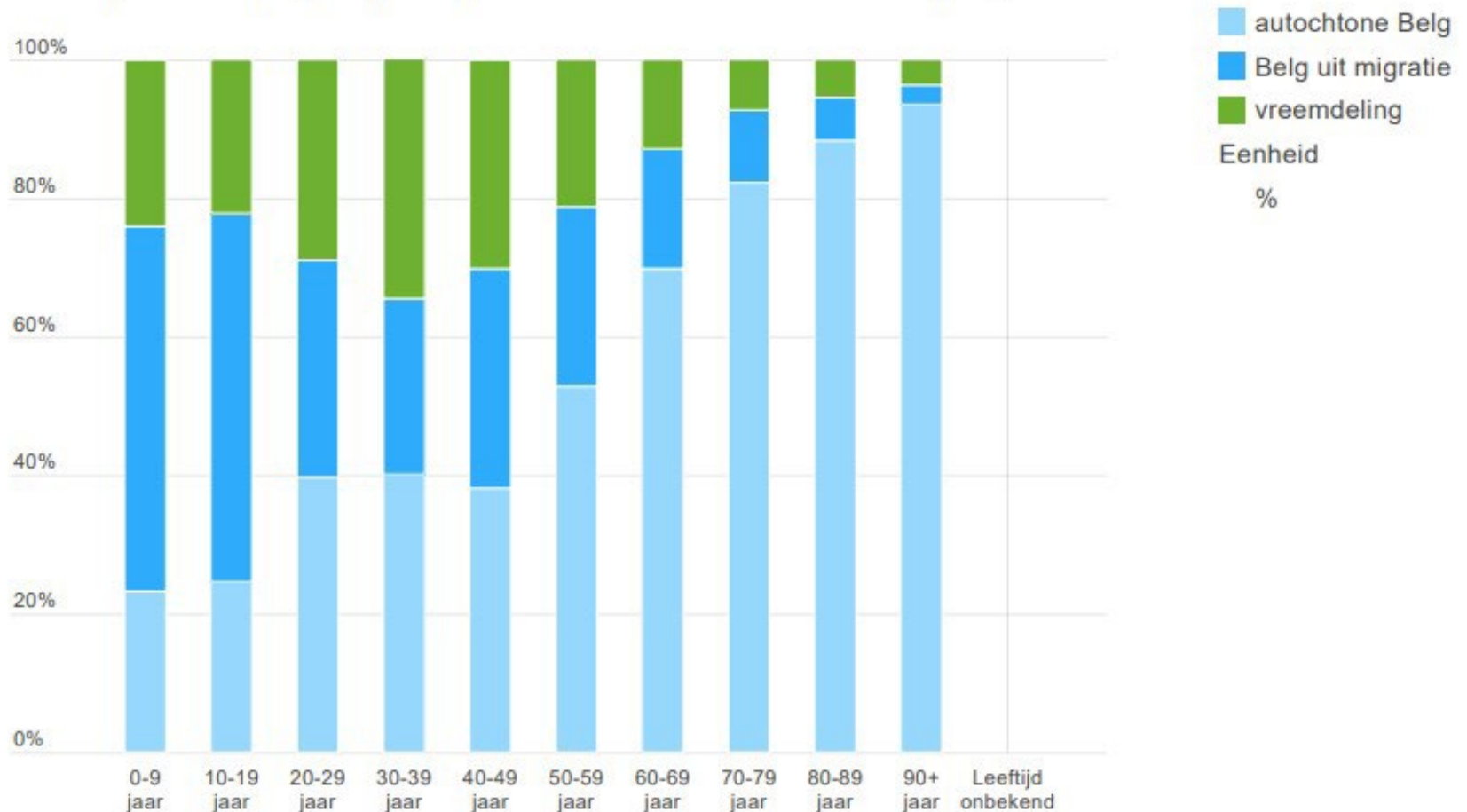

Antwerpen:
majority-minority-city

Brussel: 83%

Hoeveel procent van de Antwerpse 10-19-jarigen heeft wortels in migratie? **75 %**

Inwoners per leeftijdsgroep volgens herkomst in Stad Antwerpen, 2023

Omgaan met uitdagende uitspraken en thema's

- 'Vluchtelingen mogen sterven op zee'
- 'Holebi's moeten op de brandstapel'
- 'De islam is een gevaarlijke godsdienst'
- 'Geen vrouw moet mij vertellen wat te doen'
- 'Aanpassen of opkrassen'
- 'Darwin is westerse propaganda'
- **Handelingsdrang** en **handelingsverlegenheid**
- **3 scenario's:** klas op stellen / heikele thema's in het leerplan / didactisch aan de slag

Eerste Hulp Bij Uitdagende Uitspraken (EHBUU)

TOOLfiche

- **Begrens én nodig uit**
- Neem een positie in het **midden**
- Maak **afspraken** en stel **regels** op
- **Structureer**:
 - **inventariseer** de meningen in de klas
 - start met verzamelen van **voorkennis**
 - **hoor**, peil naar **betekenis** en emotie, erken en begrens, geef perspectief (*empathische dialoog*)
 - **sluit af**
- Gebruik **humor** (maar let er ook mee op)
- Wees een voorbeeld: communiceer **verbindend**

Online module
Klaspraktijk 1: Eerste hulp bij uitdagende uitspraken

Overkwam het jou als leerkracht ook al eens? Je bent les aan het geven wanneer plots één van jouw leerlingen een uitdagende uitspraak doet. Wat volgt is een klas die op stelten staat, en het wordt plots moeilijk om rust te vinden en te bewaren. Je stelt je dan misschien de vraag: hoe pak ik dat best aan? Wat kan ik als leerkracht concreet doen? In deze module biedt DemoKlap achtergrond en concrete tips om mee aan de slag te gaan.

[Start module >](#)

HOE COMMUNICEER JIJ VERBINDEND?

1 Wees een **OEN**

Stel je Open, Eerlijk en Nieuwsgierig op.

2 Smeer **NIVEA**

Niet Invullen Voor Een Ander.

3 Denk aan **ANNA**

Altijd Navragen, Niets Aannemen.

4 Laat **OMA** thuis

Geef geen Opinies, Meningen en Adviezen.

5 Maak je **DIK**

Denk In Kwaliteiten.

6 Gebruik **LSD**

Luisteren, Samenvatten en Doorvragen.

Bron: Klasse

(Lamers P, Creemers M., (2017) Leergesprekken in een notendop, Uitgeverij OMJS)

Opbouw van een
(DemoKlap-)traject:
vertrouwensdriehoek

4 vragen in
vertrouwensdriehoek

4. Mag ik **anders**
zijn?

3. Ben ik **waardevol**?

2. Heb ik
medestanders?
Hoor ik **erbij**?

1. Is het hier **veilig**?

toenemend vertrouwen

Vertrouwensdriehoek

Bron: 'Positieve identiteitsontwikkeling
met moslimjongeren, Vandepierre E.,
Slaats J. ea (2018), Garant

Omgaan met verschillen

Thema's: seksualiteit,
maatschappelijk gevoelige
thema's, conflictoplossing,
samenwerking

Erkennen en bevestigen eigenheid

Thema's: talenten en
kwetsbaarheden, uitwisselen
van perspectief, diversiteit,
debat

Verbondenheid creëren

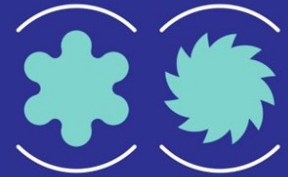
Thema's: deelidentiteiten,
interesses,
gemeenschappelijkheden,
keuzes in levensfase

Veiligheid creëren

Thema's: gespreksregels, veilige
ruimte, niet-discriminatie

DemoKlap: dat is...

1 Elkaar leren **respecteren**.
Ook al denken en voelen we **andere** dingen.

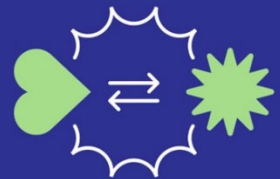
2 Leren **zien** en **begrijpen** wie je bent.
En onderzoeken wie de **ander** is.

3 Je **gevoelens** en **behoeften** leren uiten.
En er bij **elkaar** meer rekening mee leren houden.

4 Je **mening** leren vormen en ervoor **opkomen**.
Goed leren **discussiëren** en **argumenteren**.

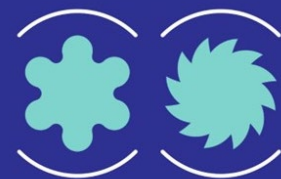

5 Samen leren **oplossingen** zoeken voor
gezamenlijke **uitdagingen** en **problemen**.

5 startregels voor goed samenleven

1 Respecteer jezelf en de ander.

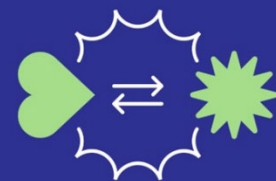
2 Leren **zien** en **begrijpen** wie je bent.
En onderzoeken wie de **ander** is.

3 Je **gevoelens** en **behoeften** leren uiten.
En er bij **elkaar** meer rekening mee leren houden.

4 Je **mening** leren vormen en ervoor **opkomen**.
Goed leren **discussiëren** en **argumenteren**.

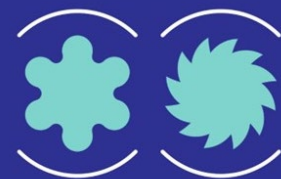

5 Samen leren **oplossingen** zoeken voor
gezamenlijke **uitdagingen** en **problemen**.

5 startregels voor goed samenleven

1 Respecteer jezelf en de ander.

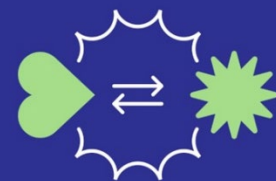
2 Stel jezelf vragen – wees bewust.

3 Je **gevoelens** en **behoeften** leren uiten.
En er bij **elkaar** meer rekening mee leren houden.

4 Je **mening** leren vormen en ervoor **opkomen**.
Goed leren **discussiëren** en **argumenteren**.

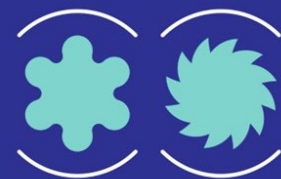

5 Samen leren **oplossingen** zoeken voor
gezamenlijke **uitdagingen** en **problemen**.

5 startregels voor goed samenleven

1 Respecteer jezelf en de ander.

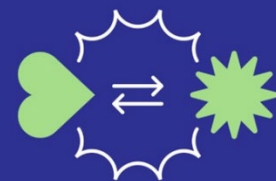
2 Stel jezelf vragen – wees bewust.

3 Zoek verbinding en compromis.

4 Je **mening** leren vormen en ervoor **opkomen**.
Goed leren **discussiëren** en **argumenteren**.

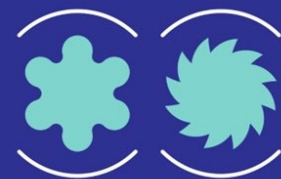

5 Samen leren **oplossingen** zoeken voor
gezamenlijke **uitdagingen** en **problemen**.

5 startregels voor goed samenleven

1 Respecteer jezelf en de ander.

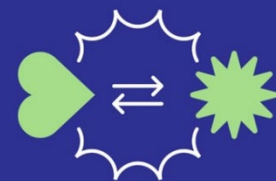
2 Stel jezelf vragen – wees bewust.

3 Zoek verbinding en compromis.

4 Ga de discussie aan.

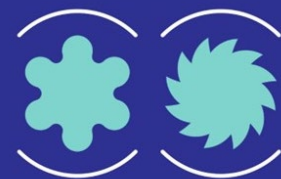

5 Samen leren **oplossingen** zoeken voor
gezamenlijke **uitdagingen** en **problemen**.

5 startregels voor goed samenleven

1 Respecteer jezelf en de ander.

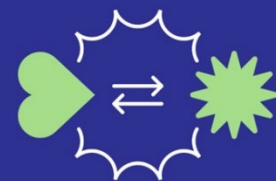
2 Stel jezelf vragen – wees bewust.

3 Zoek verbinding en compromis.

4 Ga de discussie aan.

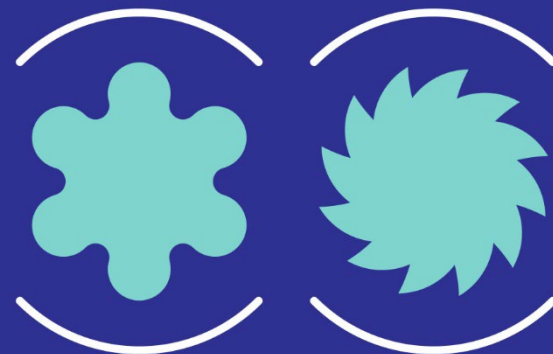
5 Bouw samen aan je toekomst.

Methodieken voor
in de klas:

DemoKlap

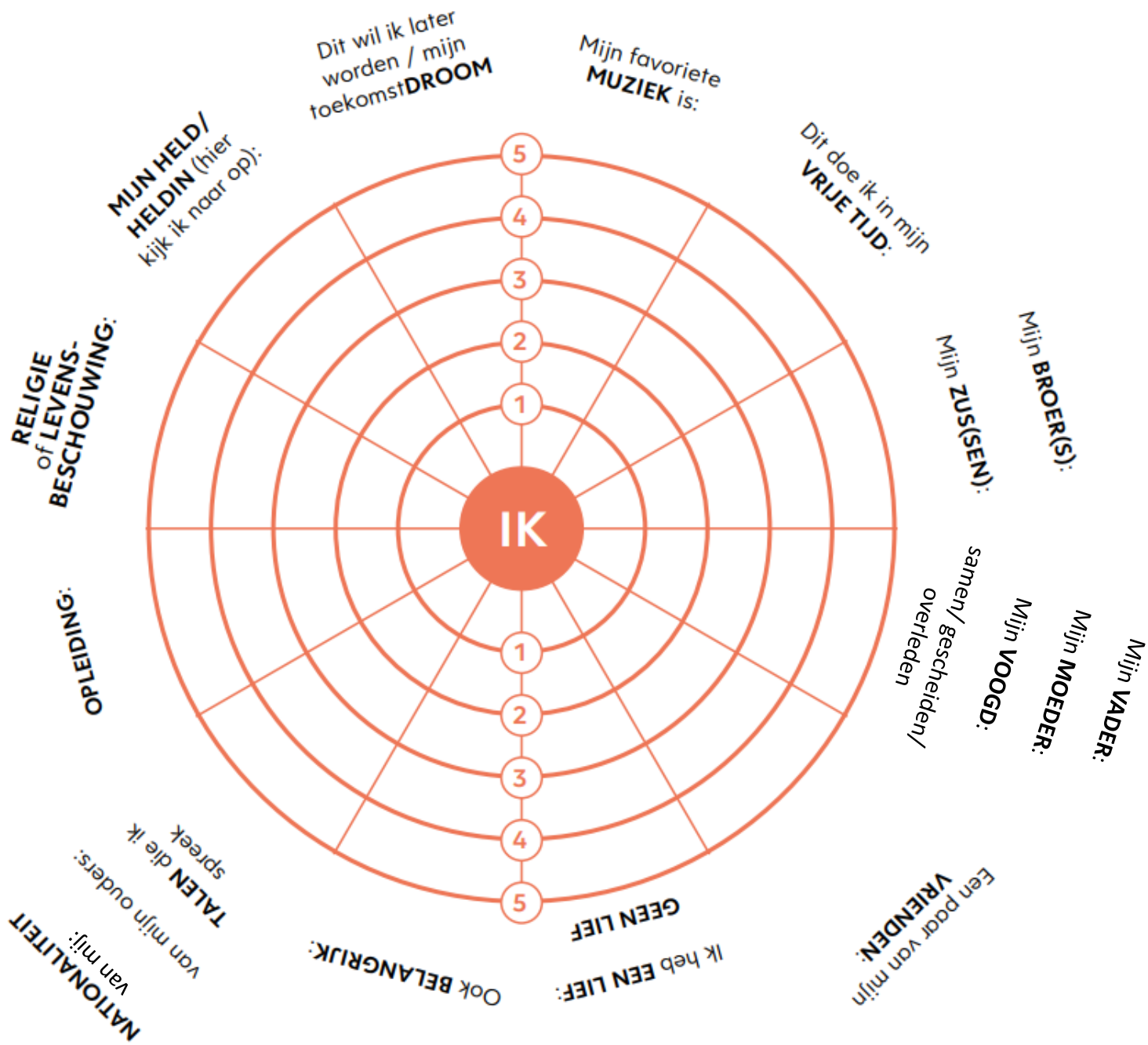
1. Respecteer jezelf en de ander.

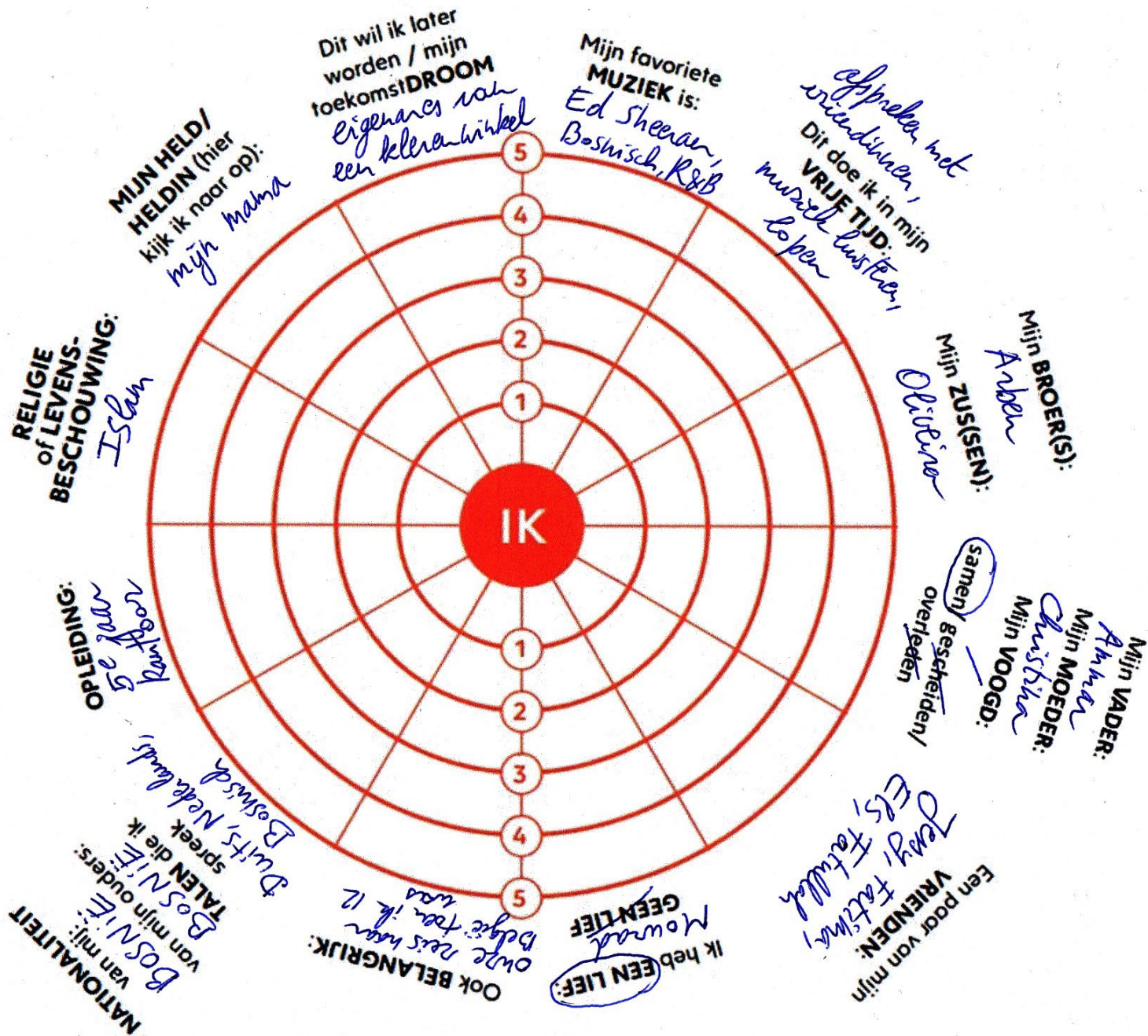

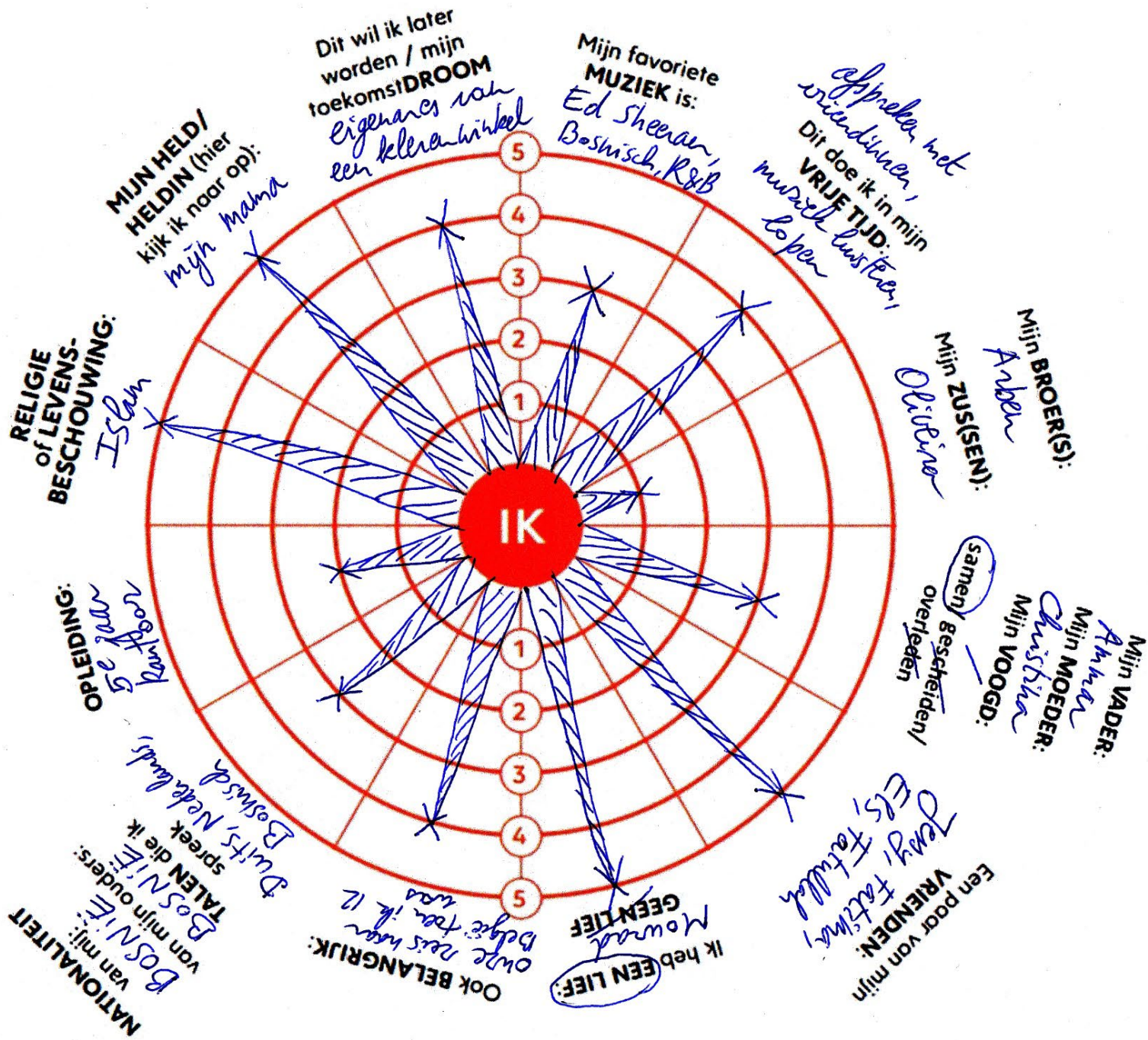
IK BEN OKÉ met heel mijn rugzakje
en al mijn stukken identiteit.

JIJ BENT OKÉ met heel jouw rugzakje
en al jouw stukken identiteit.

- ▶ Je hebt **recht** op een eigen mening en identiteit, en recht om die te uiten.
- ▶ Wacht met **oordelen**.
- ▶ Verschil is **oké**. Ga er respectvol mee om.

Praatstok

Waar **GELOOF** jij in?

*Waar ben jij van overtuigd?
Waar heb jij vertrouwen in?*

*Wat inspireert je?
Wat helpt je in jouw keuzes?*

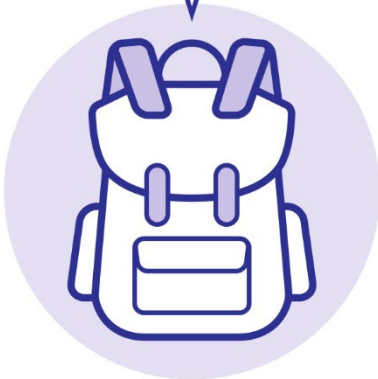
*Wat geeft jou kracht,
ook als het moeilijk gaat?*

2. Stel jezelf **vragen**.

Normaal!
Niet normaal!
Juist! Fout!
Goed!
Slecht!

Wees **bewust**.

- ▶ Waar komt mijn **mening** / **gedachte** / **gevoel** vandaan? (*referentiekader*)
- ▶ Welke **stereotypen** en **vooroordelen** heb ik?
- ▶ Kan ik het ook **door de ogen van de ander** bekijken? (*empathie*)
- ▶ Wat **voel** ik? Wat heb ik **nodig**?
Wat **voel** jij? Wat heb jij **nodig**?

TOOL: Duo-gesprek met vragen

- **Situering:**
 - DemoKlap-startregel 1
 - Opstap naar belang van **referentiekader**
- **Doelstellingen (*vaardigheden*)**
 - Leerlingen oefenen zichzelf in het luisteren zonder een eigen mening of oordeel te geven.
 - Leerlingen oefenen zichzelf in het stellen van open vragen waaruit geen mening of oordeel blijkt.

Stel dat jij **kinderen** krijgt.
Wat uit jouw opvoeding zou je
dan **hetzelfde** doen?
En wat zou je **anders**
aanpakken?
Waarom?

*‘Wat maakt dat je dat denkt? Waar komt jouw mening
vandaan?’*

*‘Heb je daar altijd zo over gedacht, of is je mening
veranderd met ouder worden?’*

‘Denken jouw vrienden en familie daar ook zo over?’

‘Wat vind je van mensen die iets anders denken?’

Wat is te serieus
om **grapjes** over te maken?
Of mag je met alles lachen?

*‘Wat maakt dat je dat denkt? Waar komt jouw mening
vandaan?’*

*‘Heb je daar altijd zo over gedacht, of is je mening
veranderd met ouder worden?’*

‘Denken jouw vrienden en familie daar ook zo over?’

‘Wat vind je van mensen die iets anders denken?’

Is het een **misdrijf**
om eten in de winkel te stelen
als je écht **honger** hebt?

*‘Wat maakt dat je dat denkt? Waar komt jouw mening
vandaan?’*

*‘Heb je daar altijd zo over gedacht, of is je mening
veranderd met ouder worden?’*

‘Denken jouw vrienden en familie daar ook zo over?’

‘Wat vind je van mensen die iets anders denken?’

Stel je eens voor:

... dat je niet bent geboren in jouw
gezin, maar in een gezin met een
ander geloof of levensbeschouwing
dan het jouwe...

Zou je dan **hetzelfde** geloof of
levensbeschouwing hebben, dan je
vandaag in het echt hebt?

Of zou dat **anders** zijn?

Praatstok in twee rondes

‘Als een koppel kinderen krijgt, vind ik het normaal dat vooral de vrouw voor de kinderen zorgt en (meer) thuis blijft.’

AKKOORD

**ik weet het
niet goed**

NIET AKKOORD

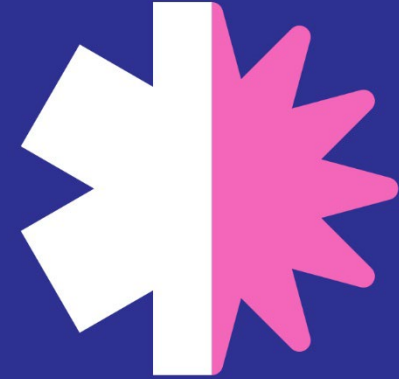
Praatstok in twee rondes

‘Als een koppel kinderen krijgt, vind ik het normaal dat vooral de vrouw voor de kinderen zorgt en (meer) thuis blijft.’

‘Ik voel me ...
Want ik hoorde X zeggen: ...
Ik heb hier deze vraag bij: ...’

3. Zoek verbinding en compromis.

Een **goed compromis** houdt rekening met

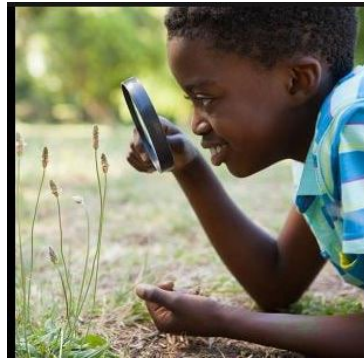
- ▶ het **gevoel** en de **behoefte** van de verschillende partijen.
- ▶ wat **‘niet onderhandelbaar’** is.

COMPROMIS = oplossing waar iedereen zich goed bij voelt of akkoord mee kan gaan.

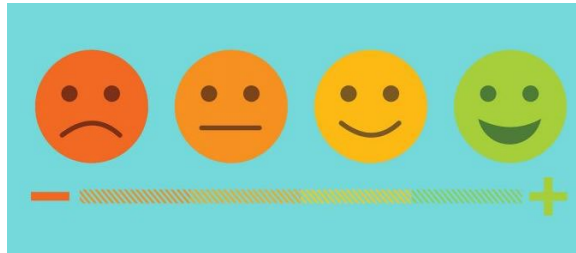
- ▶ Niemand krijgt volledig gelijk.
- ▶ Iedereen geeft wat toe.

Van conflict tot verbinding: een 5- stappen-plan

Observeer
neutraal en
zonder oordeel

Praat over
gevoelens
en behoeften

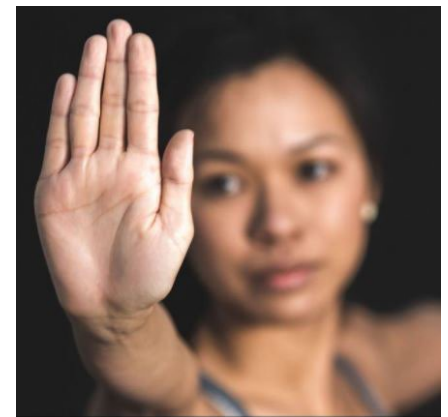
Doe je verzoek
Nodig uit
tot gesprek

Keep your cool

Bewaak je
grens

Rollenspel

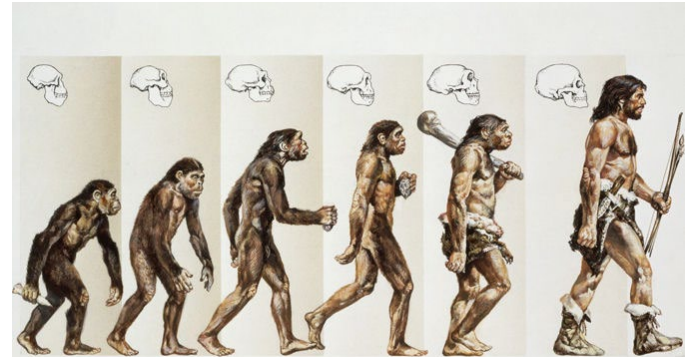
Je bent een leerling die het thuis niet makkelijk heeft. Je komt vrijdagmiddag aan de leraarszaal aankloppen om te vragen of je die taak tegen maandag mag uitstellen...

Je bent een gemotiveerde leerkracht op school, maar je had ook een zware week. Een leerling komt je tijdens de pauze storen met de vraag om een taak tegen maandag uit te stellen...

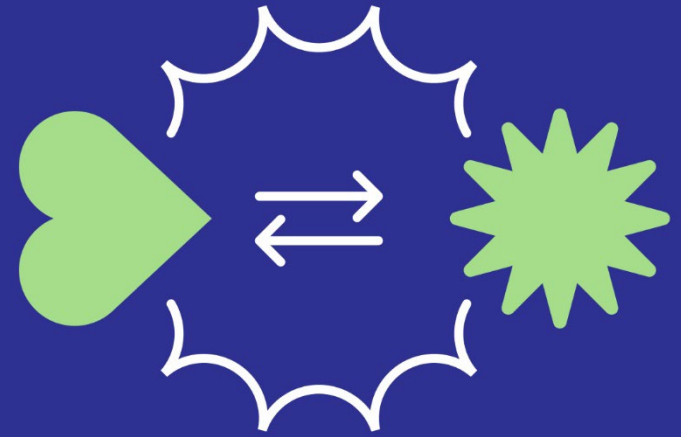
Zoek het compromis

SITUATIE: ‘De leraar biologie geeft een les rond Charles Darwin. Hij vertelt dat de mens niet geschapen is, maar geëvolueerd uit de apen. Een jongen in de klas staat recht, zegt dat hij die westerse propaganda niet wil geloven en stapt de klas uit.’

- Wat zou het **GEVOEL** kunnen zijn, bij beide partijen?
- Wat zou de **BEHOEFTE** kunnen zijn, bij beide partijen?
- Wat is mogelijk **niet onderhandelbaar**?
- Wat is een mogelijk **COMPROMIS**?

4. Ga de discussie aan.

Een **goede discussie** is een leerkans,
geen wedstrijd.

DISCUSSIE = meningsverschil met argumenten.

- ▶ Wat is mijn **'eigen mening'**?
- ▶ Heb ik genoeg **informatie**?
- ▶ Is dit een **feit**, een **mening** of een **voooroordeel**?
- ▶ Wat zijn de **argumenten**?
- ▶ Wat zijn de **tegenargumenten**?
- ▶ Stellen we vragen? Zijn we **kritisch**? (*zie startregel 2*)

Stel je voor:
jouw beste vriend/vriendin vertelt
dat hij/zij verliefd is op iemand van
hetzelfde geslacht.

Wat zou je hem/haar **adviseren?**

Ik zou adviseren
om zijn/haar
gevoel te volgen.

Ik zou adviseren
om **niet aan dat
gevoel toe te
geven.**

Niets, want die
persoon is vanaf
dan **mijn
vriend/vriendin niet
meer.**

Question storming

‘Op welke vragen moet ik een antwoord hebben, om tot een onderbouwde mening te komen rond het thema HOLEBI?’

HoLeBi: 3 grote invalshoeken

- **A. HOE** wordt iemand HoLeBi?
 - is het aangeboren of aangeleerd?
 - ‘Het is een ziekte.’ Is dat zo?
 - ‘Het is tegennatuurlijk.’ Is dat zo?
- **B.** Kan HoLeBi zijn ‘**afgeleerd**’ worden? *Moet* HoLeBi zijn ‘afgeleerd’ worden?
 - bestaan er remedies tegen? Werken ze?
 - hoe kijkt de wetenschap ernaar?
- **C.** Hoe kijken verschillende **religies** naar HoLeBi?
 - wat staat er in Bijbel en Koran?
 - wat zijn verschillende (tegen)argumenten?

HoLeBi: 3 grote invalshoeken

- **A. HOE** wordt iemand HoLeBi?
 - is het aangeboren of aangeleerd?
 - 'Het is een ziekte.' Is dat zo?
 - 'Het is tegennatuurlijk.' Is dat zo?
- **B.** Kan HoLeBi zijn '**afgeleerd**' worden? *Moet* HoLeBi zijn '**afgeleerd**' worden?
 - bestaan er remedies tegen? Werken ze?
 - hoe kijkt de wetenschap ernaar?
- **C.** Hoe kijken verschillende **religies** naar HoLeBi?
 - wat staat er in Bijbel en Koran?
 - wat zijn verschillende (tegen)argumenten?

atlas · integratie & inburgering Antwerpen

18

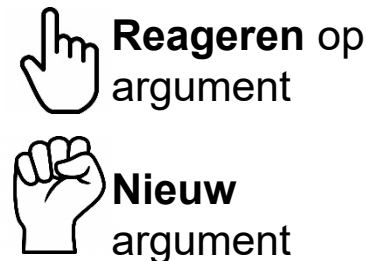
(15 min) voorbereiding in 3 groepen → elke groep: 1 invalshoek

- Open de envelop. Lees *samen* het **opdrachtblad** met vragen.
- **Verdeel** de vragen: welke groepsleden werken rond welke vraag?
- Ga aan de slag. Lees *enkel* de infoteksten voor jouw vraag (kijk bovenaan!). **Schrijf** je antwoord op het opdrachtblad.

➤ IN 10 MINUTEN

- **dan 5 MINUTEN:** Leg kort aan elkaar de antwoorden op de verschillende vragen uit

Open Kringdiscussie

- “Kies je ervoor om HOLEBI te zijn?”
- “Kan je ‘afleren’ om HOLEBI te zijn?”
- “Waarom moet een holebi tóch zijn/haar gevoelens onderdrukken volgens jou?”

AKKOORD

**Ik weet het niet
goed**

NIET AKKOORD

Hoe bereid ben je om over dit thema na te denken?

bereid

**Ik weet het
niet goed**

niet bereid

SAC (Structured Academic Controversy)

- Lanceer een stelling
- 5' (**plenair**): wat zijn mogelijke argumenten 'akkoord'? Wat zijn mogelijke argumenten 'niet akkoord'?
- 15' (**in groepjes van vier**):
 - 2 lezen pro-argumenten, 2 contra
 - Nieuw duo: elkaar argumenten uitleggen
 - Perspectiefwissel: herhaling elkaars argumenten
- 20' (**plenair**): open kringdiscussie

Parlementair debat

PUBLIEK: wat is het sterkste/ meest overtuigende argument en waarom?

**voorbereiding
partij 'akkoord'**

2 min
eigen argumenten A en B

3 min
weerlegging C en D
reparatie A en B

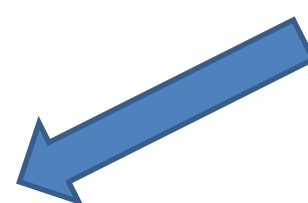
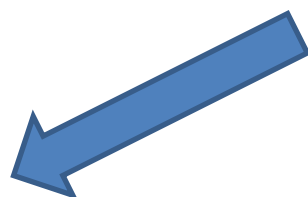
3 min
weerlegging C en D
reparatie A en B

**voorbereiding
partij 'niet akkoord'**

3 min
weerlegging A en B
eigen argumenten C en D

3 min
weerlegging A en B
reparatie C en D

2 min
weerlegging A en B
reparatie C en D

A

‘Media en kunstenaars spotten soms met godsdienst. Ze maken heiligen of profeten belachelijk, of stellen hen schandelijk voor. Dat is beledigend en zou niet mogen.’

B

‘Vrijheid van meningsuiting is een belangrijk principe in onze democratie. Dat wil ook zeggen: het recht om met de godsdienst van iemand anders te lachen.’

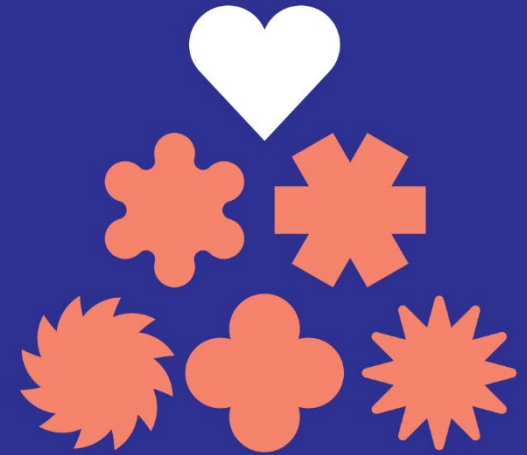

Concrete vraag: ‘Met de aanslag op Charlie Hebdo botsten twee meningen: die van vrijheid van meningsuiting, en die dat je niet mag lachen met godsdienst. Cartoonisten neerknallen is geen democratische oplossing voor dat meningsverschil. Wat is wel een oplossing?’

**zoeken naar
COMPROMIS**

*Hoe **VOEL** je je bij deze situatie?
Wat heb je **NODIG**?
Wat is **NIET ONDERHANDELBAAR** voor jou?*

5. Bouw samen aan je toekomst.

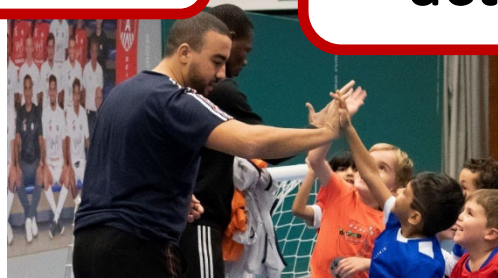
Blijf niet hangen in de verschillen.
Zoek naar wat je **gemeenschappelijk** hebt.

We hebben **gemeenschappelijke problemen**.
We zullen **samen oplossingen** moeten vinden.

- ▶ Waar lig jij wakker van?
- ▶ Wat kan en wil je daar **samen** aan doen?

vrijwilligerswerk

democratische
actievormen

kunst
cultuur

beroeps-
keuze

burgerlijke
ongehoorzaamheid

politiek

Inzicht DemoKlap: opbouw in de aanpak

- **inzicht 1:** eerst werken aan vertrouwen: vraagt *tijd* en *logische opbouw*
- **inzicht 2:** werken aan *kennis én vaardigheden én attitudes*
- **inzicht 3:** werken aan *alle competenties* in logische opbouw:
 - Luisteren en dialoog (startregel 1 en 2)
 - Verbinding en compromis (startregel 3)
 - Discussie, engagement en actie (startregel 4 en 5)

DemoKlap digitaal:
online (les)materiaal

5 online modules

Klaspraktijk 1 Eerste
Hulp Bij Uitdagende
Uitspraken

Achtergrond
Samenleven in
superdiversiteit

Klaspraktijk 2
Trajectmatig
aan de slag

Schoolbeleid
Naar een
interculturele
schoolcultuur

Klaspraktijk 3
Discussie en actie
in de superdiverse
klas

fiches

DEMOKLAR TOOLFICHE

Hierin vind je alle leerkrachten hulpmiddelen om zelf aan de slag te gaan (binnen je eigen klasgroep(s)).

... met 'de prostraat' aan de slag te gaan: een eenvoudige prostraat, die in twee rondes, met vragen.

raag

DEMOKLAP **TOOLFICHE**

Hierin vindt jij als leerkracht hulpmiddelen en methodieken om zelf ook de slag te gaan slaan op je eigen klasgroep(en).

Deze fiche legt de methode van een **perelman debat** uit. Het perelman debat is een discussievorm waarbij de deelnemers met elkaar in discussie gaan over een bepaald thema. Het is een manier om te oefenen in het afleggen van redelijke argumenten voor een publiek en een tegenpartij voor te stellen. Daarom moeten ze ook problemen of argumenten van de tegenpartij te weerleggen, en - na weerlegging van hun eigen argumenten - die weer repareert.

GEbruik VAN DEZE FICHE

De fiche kan ingezet worden bij de organisatie van een perelman debat. Deze discussievorm zorgt voor kennis en ervaring van de deelnemers, het vraagt discussievaardigheden, die eerst voldoende en vaak genoeg ingeoefend zijn. Een perelman debat kan daarom eerst ingezet worden naar het einde toe van een rooster rond een themadiscussie.

De methode is gebaseerd op de oefening **perelman debat** van Rob Huis, [2012] Docententijd debatten. Neerlandistiek.debatforum.nl

Voor meer informatie, oefeningen en verslagen zie www.debatforum.nl of www.debatforum.nl

Materiaal:

- digitale klok die afleest (bijvoorbeeld op een extra laptop) of andere manier om tijd (zichtbaar) te bewaken
- flappen en stiften
- (geprint) schema van het verloop van het debat

DeensKlap is een project van **atlas** integratie & inburgering Antwerpen

[illegible]

DemosKlap is een project van Integriteit & Inburgering Antwerpen

DEMOKLAP **PROFESSIONALISERINGSFICHE**

Ik ben vind je inspiratie en concrete tools om in te zetten op de professionalisering van (een deel van) je leerkrachten team rond Demoklap-thema's.

Hoer je er, gert, gert ootervoren in superviesert? Hier is de centrale vraag uit het project Demokras, en dus ook de centrale scholingsvraag. Het antwoord is: de leerling scholingsvraagt niet om deze centrale vraag gert, gert, gert op 3 scholingsvragen.

De leerkracht Demokras Demokras voorziet een concreet aanbod voor leerkrachten in de vorm van online leerkrachtensessies, leerkrachtensessies en leerkrachtensessies. Het aanbod is gericht op de leerkracht en de leerkracht.

Het beleidsniveau Demokras voorziet een concreet aanbod voor beleidsmakers in scholingsvragen en het thema "naar een internationale school". Dit aanbod bestaat uit een online module "Naar een internationale school" en een online module "Naar een internationale school". Het aanbod is gericht op de beleidsmakers en de beleidsmakers.

Het hoofddoel van deze professionaliseringsbevinding zijn op het beleidsniveau en het ontwikkelen van de leerkracht. Het hoofddoel van deze professionaliseringsbevinding zijn op het beleidsniveau en het ontwikkelen van de leerkracht. Het hoofddoel van deze professionaliseringsbevinding zijn op het beleidsniveau en het ontwikkelen van de leerkracht.

DEMOKLAR PROFESSIONALISERINGSFICHE

Hierin vindt je inspiratie en concrete tools om in te zetten op de professionalisering van (een deel van) je leerkrachtenruimte rond Demoklap-thema's.

Referentiekader

DOEL VAN DEZE FICHE

DEMOKLAR PROFESSIONALISERINGSFICHE

Hierin vindt je informatie en concrete tools om in te zetten op de professionalisering van (een deel van) je leerkrachtenruimte rond Demoklar Thema's.

(een deel van) jouw leerkrachtenruimte te werken rond het thema samen op verschillende doeleffingen rond de thematiek. Deze voor leerlingen rond het thema referentiekader vermeld. Deze zie Demoklar.

[illegible]

DEMOKLAR **ACHTERGRONDFICHE**

Hierin vindt je meer informatie over het project Demoklap, de Demoklap-thema's en praktische achtergrondkaders.

KLAP ACHTERGRONDICHE

Hierin vind je meer informatie over het project DemoKlap, de DemoKlap-thema's en praktijkgerichte achtergrondkaders.

[Inhoudsopgave](#)
[Inleiding](#)
[De thema's](#)
[De achtergrondkaders](#)
[De bijlagen](#)

de als voorbereiding op het werken rond is

- Waar in het DemoKlap-traject hier precies rond gewerkt wordt;
- Welk DemoKlap-materiaal een leerkracht kan inzetten om rond deze (nieuwe) eindtermen te werken.

LET OP: Dit biedt slechts een indicatie. Werken rond Demopak is zeker niet voldoende om alle delen van de nieuwe eindnormen te dekken. Bovendien: 7.12 tot 7.21 van 'burgerschap' worden bijvoorbeeld niet behandeld bij Demopak. Maar zelfs waar Demopak de eindnormen wel afdekt, moet par.klas en studierichting nog steeds bekeken worden hoe Demopak-activiteiten samenpassen met andere leeractiviteiten, en in hoeverre ze dan samen de nieuwe eindnormen kunnen realiseren. Onderstaande eindnormen werden teruggevonden op www.onderwijsdoelen.be voor 3e graad secundair onderwijs, KSO, TSO (dubbele finaliteit).

DemotKlap is een project van atlas integrale & inburgering Antwerpen

TOOLS rond luisteren, dialoog en verbinding:

- Steroefening en speeddate
- Vertrouwensspelletjes
- Verhalencirkel
- Duo-gesprek met vragen
- Gevoel en behoefte
- Referentiekader
- De Praatstok
- Identiteit en groep
- Het Socratisch Gesprek
- Interlevensbeschouwelijke speeddate

zie **TOOLFiches** in 'Aan de slag!' bij **online module**
'Trajectmatig aan de slag rond uitdagende uitspraken'

<https://rise.articulate.com/share/45SYVbuXk6TQbGkb7Ppgbf18HxtAtDKF#>

TOOLS rond verbinding, discussie en debat:

- Bouwen aan verbinding en compromis
- Rollenspel rond verbinding en compromis
- Question Storming & Research
- Casus: het holebi-thema in de superdiverse klas
- Discussie-opwarmers en kleine discussies
- Open Kring Discussie
- Structured Academic Controversy
- Parlementair Debat
- Territoriumdebat
- Compromisdebat
- Engagement en Actie

zie **TOOLFiches** in 'Aan de slag!' bij **online module**
'Discussie en actie in de superdiverse klas'

<https://rise.articulate.com/share/sm5ytvgrMz9GObd8iliDkOP0tsVpJyqt>

Starten met DemoKlap

DOEL VAN DEZE FICHE

Sinds 2016 zette atlas in op de ontwikkeling van DemoKlap. Op experimentele manier, vanuit ervaringen in de klaspraktijk, met leerlingen en het leerkrachten- en beleidssteam, kwam het project tot stand zoals het nu bestaat (zie ook [DemoKlap projectbrief](#)). DemoKlap ontwikkelde intensieve **schooljaartrajecten** voor de derde, groot secundair onderwijs, waarin er onder begeleiding van medewerkers van atlas live werd samengewerkt op leerlingenniveau, leerkrachtenniveau en het beleidsniveau binnen een school.

In kader van deze schooljaartrajecten werd divers materiaal ontwikkeld, eveneens op de drie vermelde niveaus. In 2022-2023 zette DemoKlap in op de digitale ontleding van al dit materiaal. **Belangrijkste doelstelling van het digitaal ontsluiten van het uitgebreide DemoKlap-materiaal is om meer scholen de kans te geven om zelf – op een trajectmatige manier – met het materiaal aan de slag te gaan.** De personeelsoptacten bij atlas voor live begeleidingen van dergelijke intensieve schooljaartrajecten is namelijk beperkt. En – anderszijds – niet alle scholen willen of kunnen dergelijk intensief traject organiseren, maar hebben wel interesse om met bepaalde onderdelen aan de slag te gaan. Bijvoorbeeld binnen het eigen reeds bestaande beleid en werking rond burgerschap, diversiteit of zorg. Of bijvoorbeeld als 'eerste' stap binnen deze thema's.

Via het digitaal ontsloten materiaal kan een school, op een zelfgekozen manier die aansluit bij de concrete noden van de eigen school, van leerkrachten en van leerlingen, beginnen (verder) werken aan het centrale thema van DemoKlap: **goed leren samenleven in superdiversiteit**, ook op school. **Keuzes maken op maat van de eigen school, en de diverse actoren daarbinnen, is belangrijk.** Zo maak je als school ook de belangrijke verbinding met bepaalde 'rode draaden' die reeds door je school scholen lopen (rand bijvoorbeeld burgerschap, diversiteit, zorg). Anderszijds is het project **DemoKlap ontwikkeld volgens een bewuste opbouw**. En deden medewerkers van atlas doorheen de jaren voorafgevoelde ervaringen op rond hoe DemoKlap op een duurzame en kwalitatieve manier vorm te geven op een school. Het delen van concrete tips en suggesties – op zowel beleid-, leerkrachten-, als leerlingenniveau – rond hoe te werken vanuit DemoKlap lijkt ons dan ook zinvol en belangrijk om te doen. Zo kan een school bij de start van het werken vanuit DemoKlap de bewuste opbouw en de concrete tips en suggesties in het achterhoofd houden, en de eigen keuzes er eens tegenover leggen.

Concreet doel van deze fiche is om scholen **concrete suggesties te geven rond een mogelijke aanpak van het project, vanuit het digitaal beschikbare materiaal**. Concreet vragen waar we in deze fiche op in gaan zijn:
 - Wat zijn stappen die je best en minimaal eerst zet, vooraleer verder eigen inhoudelijke keuzes te maken als school?
 - Wat moeten leerkrachten die deelnemen aan een professionaliseringstraject zeker weten/doornemen/zich bewust van worden, vooraleer met bepaald concreet materiaal aan de slag te gaan in de klas?
 - Wat is een 'logische' volgorde van DemoKlap-activiteiten?
 - Wat met het beleidsdossier? Is het noodzakelijk om hierop in te zetten?
 - Hoe kan een professionaliseringstraject er concreet uitzien (inspiratie)?

Deze fiche lees je dus best als ontleding van de doelbewuste opbouw van het project (in de hoop dat deze inspireert) en een samenvatting van tips, ervaringen en inspiratie. Vanuit de eigen ervaringen en noden van jouw school, jouw leerkrachten en leerlingen ben je uiteraard steeds vrij om eigen keuzes te maken.

Starten met DemoKlap

zelfstandig en trajectmatig aan de slag met het online materiaal

- Welke kansen m.b.t. het thema 'goed samenleven in superdiversiteit' zien we op beleidsniveau?
- Welke bedreigingen m.b.t. het thema 'goed samenleven in superdiversiteit' zien wij op beleidsniveau?

We vertrekken hierboven bij NODEN en SWOT in de vraagstelling telkens van DemoKlap, en dus van 'goed samenleven in superdiversiteit'. Je kan echter ook breder uitzoeken en 'goed samenleven in superdiversiteit' telkens vervangen door het trefwoord van jullie gekozen rode draad (bijvoorbeeld burgerschap, zorg, diversiteit). De inzet van deze denksoefening is vooral om helder in beeld te krijgen:
 (1) waarom je professionaliseringsacties van DemoKlap zal verknopen en
 (2) beknopt, wat de stand van zaken is m.b.t. jullie gekozen rode draad/ de invalshoeken van DemoKlap. Focus in de vraagstelling echt op het beleidsniveau: wat moet er volgens de verschillende actoren veranderen aan het beleid, om tot een sterkere praktijk te komen?

EEN PLAN VAN AANPAK OP MAAT VAN CONCRETE NODEN OP LEERKRACHTEN- EN LEERLINGENNIVEAU

In een ideaal scenario doch je als trekker(s) van bij de start van jullie onderzoek na over hoe DemoKlap te koppelen aan bestaande noden op school, op leerlingenniveau, leerkrachten-, en/of beleidsniveau. Hierboven las je alvast een aantal vragen die je je kan stellen. Had je nog niet de kans om (verder) stil te staan bij de aansluiting tussen de bestaande noden op jouw school en het DemoKlap-materiaal, dan is het belangrijk om dit bij de start van de aanpak van een concreet plan van aanpak alvast te doen. Hieronder vind je een tabel, met een aantal aandachtspunten die je hierbij kunnen helpen. Probeer om voor jouw eigen school dergelijke tabel in te vullen.

DEMOKLAP: HOE GOED SAMENLEVEN IN SUPERDIVERSITEIT?	
Dit zijn de noden bij LLN	Noden LK
- Maak zo concreet mogelijk. Vertrek je van alle leerlingen/van een bepaalde groep? Formuleer noden zelf ook zo concreet mogelijk. - Hou oog voor nuance, maar zoek tegelijkertijd algemene tendensen rond noden. Er zijn wellicht diverse aspecten waar rond je kan werken. Rangschik noden naar belangrijkheid/dringendheid. - Splits, waar je kan, op in: - noden die LLN zien bij LLN; - noden die LLN zelf benoemen - Zoom ook even uit: weten jullie hier voldoende over? Of moeten jullie meer te weten komen?	- Maak zo concreet mogelijk. - Verbind aan de klaspraktijk (de noden op leerlingenniveau) maar leg focus op wat LK nodig hebben. - Splits, waar je kan, op in: - noden die je als trekker(s) herkent bij leerkrachten - noden die leerkrachten zelf benoemen - Zoom ook even uit: weten jullie hier voldoende over? Of moeten jullie meer te weten komen?

INSPIRATIE-tip: in DemoKlap werken we met START-vragenlijsten, voor zowel leerkrachten als leerlingen. Hierin stellen we gerichte vragen, vanuit de diverse invalshoeken van DemoKlap. Zo verzamelen we interessante informatie. Niet alleen over de noden, maar ook over inhoudelijke standpunten van leerlingen en leerkrachten rond DemoKlap-thema's. In [DemoKlap vragenlijst](#) vind je de versie voor leerlingen. Voor de versie voor leerkrachten verwijzen we naar de bijlage in deze fiche.

Je kan er als trekker(s) ook voor kiezen om deze (en ook de volgende) tabel in te vullen met het leerkrachtenteam. Het bespreken en invullen van deze tabellen kan dan een onderdeel vormen van de startsessie DemoKlap (zie STAP 4 hieronder). Het vraagt meer tijd, maar het creëert meteen betrokkenheid, en geeft je een bredere blik op de noden op diverse niveaus. Ook krijg je als trekker(s) meteen een inzicht in mogelijke weerstand die er leeft binnen het team. Door hier inzicht in te krijgen, en daar vervolgens rond te werken en op in te spelen, ga je wellicht tijdens het traject vlotter vooruit.

2. Een inspiratie-professionaliseringstraject met oog voor theorie, reflectie en praktijk

In dit tweede gedeelte van deze fiche vind je een **concreet voorstel** voor een professionaliseringstraject. Het wordt opgedeeld in **10 stappen**, die je best spreid over voldoende tijd (bv. 1 schooljaar). Alle stappen worden hieronder verder toegelicht.

Zelfstandig professionaliseringstraject met leerkrachtenteam

	oktober	november	december	januari	februari	maart	april	mei	juni
professionaliseringstraject	trekkers	STAP 1: voorbereiding als trekker(s) en uitwerken plan van aanpak							STAP 10: evaluatie en vooruitblik
	in groep	STAP 2: het leerkrachtenteam DemoKlap	STAP 4: live-groepsessie DemoKlap			STAP 6: live-groepsessie DemoKlap		STAP 9: live-groepsessie DemoKlap	
individueel		STAP 3: zelfstandige opdrachten 1					STAP 8: zelfstandige opdrachten 2		
in de klas				STAP 5: praktijktoetsing in de klas periode 1				STAP 7: praktijktoetsing in de klas periode 2	

Simultaan aan een professionaliseringstraject kan de school ervoor kiezen om een **beleidstraject** te starten. Meer informatie hieromtrent vind je in de [Professionaliseringsfiche De Schoolcultuurbarometer](#). Belangrijk is om het professionaliseringstraject en beleidstraject helder en logisch met elkaar te verbinden en hierover duidelijk te communiceren.

atlas, integratie & inburgering Antwerpen

https://www.atlas-antwerpen.be/nl

atlas integratie en inburgering antwerpen

Nederlands English Français Español Polski العربية Română Български

Home Over Atlas Nieuws Magazine Agenda Contact

Wat zoek je?

Luister

Populaire links

- Adres, contact en openingsuren
- Afspraak maken
- Activiteiten van Atlas
- Vacatures bij Atlas
- Vormingen

Diensten

- Nieuw in Antwerpen?
- Nederlands
- Kinderen
- Info voor vluchtelingen uit Oekraïne
- Vrije tijd
- Vrijwilliger worden
- Studeren
- Testen
- Advies over vreemdeling
- Vormingen

- Info voor**
- Inburgeraars
 - Professionals
 - Vluchtelingen uit Oekraïne
 - Leerkrachten
 - Publiek

Omggaan met taal en diversiteit

atlas integratie en inburgering antwerpen

Nederlands English Français Español Polski العربية Română Български

Home Over Atlas Nieuws Magazine Agenda Contact

Wat zoek je?

Luister

Omggaan met taal en diversiteit

Omggaan met taal

Omggaan met diversiteit

Campagne 'Vraag het aan Atlas'

Ontmoet inburgeraars bij een Stadsklap

Inburgeraars laten participeren aan activiteiten in jouw organisatie

Praktische tips op diversiteitspraktijk.be

Beluister Atlas podcasts

Wandel Route Atlas

Demoklap, goed samenleven in een superdiverse school

DemoKlap: goed samenleven in een superdiverse school

Je staat in de klas en er komen gevoelige thema's aan bod. Je leerlingen stellen moeilijke vragen of doen uitdagende uitspraken. Ga je de discussie uit de weg? Of ga je 'foute' meningen afblokken? Identiteit, religie, man-vrouwverhouding, racisme, migratie... Het zijn geen gemakkelijke thema's, zeker niet in een superdiverse klas.

Met DemoKlap wordt elke uitdaging een leerkans!

Ga zelf aan het werk met het online DemoKlap-materiaal

De **interactieve DemoKlap-fiche** brengt je naadloos bij de juiste informatie.

Je vindt er:

- **Online modules:** boeiende e-learnings die jou de nodige kennis bieden om pittige gesprekken in de klas in goede banen te leiden, maar ook achtergrondinformatie geven om te evolueren naar een interculturele schoolcultuur.
- **Fiches:** materiaal dat je meteen kan inzetten in je klas en je leerkrachtenteam.
- **Starten als school:** een concrete handleiding om met je school te starten met DemoKlap op basis van het online materiaal.

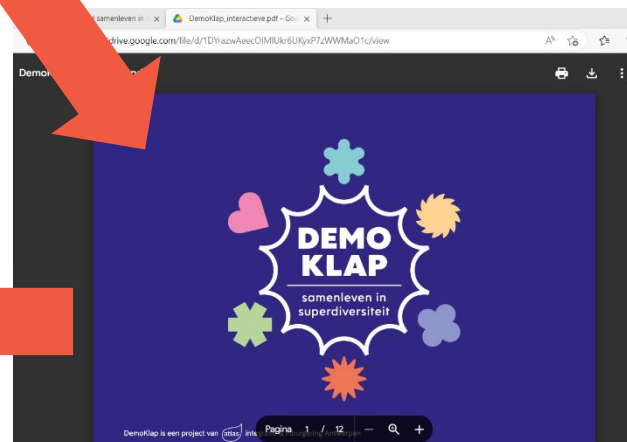
Ontdek het DemoKlap-materiaal

Online module

Klaspraktijk 1: Eerste hulp bij uitdagende uitspraken

Overkwam het jou als leerkracht ook al eens? Je bent les aan het geven wanneer plots één van jouw leerlingen een uitdagende uitspraak doet. Wat volgt is een klas die op stelten staat, en het wordt plots moeilijk om rust te vinden en te bewaren. Je stelt je dan misschien de vraag: hoe pak ik dat best aan? Wat kan ik als leerkracht concreet doen? In deze module biedt DemoKlap achtergrond en concrete tips om mee aan de slag te gaan.

[Start module >](#)

vragen of contact: sam.mampaey@antwerpen.be

